

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ  
ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΣΤΗ  
ΣΤΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ**

**Οδηγός Προγράμματος**

1. **Σκοπός** του προγράμματος είναι η εκπαίδευση του ΜΦ στη διερεύνηση, διάγνωση και θεραπευτική αντιμετώπιση των νόσων του βλεννογόνου του στόματος, των σιαλογόνων αδένων και των οστών των γνάθων, χρησιμοποιώντας κλινικά, ακτινογραφικά και ιστοπαθολογικά ευρήματα και από άλλες εργαστηριακές εξετάσεις.

2. **Στόχοι** του προγράμματος είναι:

1. Η απόκτηση από τον μεταπτυχιακό φοιτητή των απαραίτητων κλινικών και εργαστηριακών γνώσεων για τη διάγνωση και τη θεραπευτική αντιμετώπιση των νοσημάτων του στόματος.
2. Η εμβάθυνση των γνώσεων του μεταπτυχιακού φοιτητή σε βιοϊατρικές επιστήμες απαραίτητες για την κατανόηση της αιτιοπαθογένειας των νόσων και των σύγχρονων μοριακών τεχνικών.
3. Η εισαγωγή στην έρευνα και η ικανότητα οργάνωσης ερευνητικών προγραμμάτων και σχεδιασμού ερευνητικών πρωτοκόλλων.
4. Η δυνατότητα από το μεταπτυχιακό φοιτητή κριτικής ανάλυσης της βιβλιογραφίας και αξιολόγησης των ερευνητικών δεδομένων.
5. Η απόκτηση ικανότητας διδασκαλίας, συγγραφής και παρουσίασης επιστημονικών εργασιών.
6. Η ικανότητα αξιολόγησης των ιστοπαθολογικών ευρημάτων νοσημάτων του στόματος και συσχέτιση αυτών με τα κλινικά χαρακτηριστικά.

3. **Ο αριθμός των μεταπτυχιακών** φοιτητών που γίνονται δεκτοί στο πρόγραμμα κάθε χρόνο είναι από 1 έως 3 άτομα.

4. **Κριτήρια επιλογής** των μεταπτυχιακών φοιτητών

Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται με βάση τα κριτήρια επιλογής, σύμφωνα με τον Ν. 3685/ 2008 άρθρο 4 παρ. 1α τα οποία είναι:

1. Ο γενικός βαθμός του Πτυχίου. Σύμφωνα με απόφαση της ΓΣΕΣ ο βαθμός πρέπει να είναι «Λίαν Καλώς». Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να γίνει δεκτός υποψήφιος με βαθμό πτυχίου «Καλώς» όταν η μετά τη λήψη του πτυχίου δραστηριότητα του υποψηφίου κριθεί ως ιδιαίτερα ικανοποιητική από την Επιτροπή Επιλογής.
2. Οι βαθμοί σε προπτυχιακά μαθήματα σχετικά με το πρόγραμμα που έχει δηλώσει ότι επιθυμεί να γίνει δεκτός ο υποψήφιος.
3. Η επίδοση σε προπτυχιακή διπλωματική εργασία, αν προβλέπεται από το Πρόγραμμα Σπουδών.
4. Η ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα του υποψηφίου.

Συμπληρωματικά κριτήρια επιλογής, σύμφωνα με τη ΓΣΕΣ του Τμήματος, κοινά για όλες τις ειδικεύσεις:

1. Η γνώση της αγγλικής γλώσσας για όλους τους υποψηφίους και η γνώση της ελληνικής γλώσσας για τους αλλοδαπούς υποψηφίους, η οποία ελέγχεται από τα υποβαλλόμενα εγκεκριμένα από δημόσιο φορέα πιστοποιητικά και από εξετάσεις που επικεντρώνονται σε οδοντιατρικά θέματα και οδοντιατρική ορολογία.
  2. Συνέντευξη των υποψηφίων στην Επιτροπή αξιολόγησης της Ειδίκευσης.
- Επιπλέον συμπληρωματικά κριτήρια για την Ειδίκευση της Στοματολογίας σύμφωνα με απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος:

1. Γραπτές εξετάσεις στο αντικείμενο της Στοματολογίας

## 5. Μαθήματα ανά εξάμηνο

| Εξάμηνο | Κωδικός | Τίτλος μαθήματος                         | ECTS      |
|---------|---------|------------------------------------------|-----------|
| 1       | ΟΦΧ 2   | Βασικές Αρχές Χειρουργικής Στόματος      | 2         |
| 1       | ΣΤΟΜ 3  | Γενικές Αρχές Παθολογοανατομίας          | 2         |
| 1       | ΣΤΟΜ 4  | Κλινική Στοματολογίας 1                  | 8         |
| 1       | ΠΡΟΣ 10 | Προσέγγιση Οδοντιατρικού Ασθενούς 1      | 2         |
| 1       | ΣΤΟΜ 5  | Βιβλιογραφική Ενημέρωση 1                | 2         |
| 1       | ΣΤΟΜ 6  | Σεμινάριο Βιοψιών 1                      | 2         |
| 1       | ΣΤΟΜ 7  | Ιστοπαθολογία Νόσων του Στόματος 1       | 2         |
| 1       | ΣΤΟΜ 8  | Ειδικά Ερευνητικά Θέματα Στοματολογίας 1 | 2         |
| 1       | ΣΤΟΜ 9  | Παρουσίαση Περιστατικών 1                | 2         |
| 1       | ΓΜ 6    | Κλινική Στοματολογία                     | 2         |
| 1       | ΓΜ 3    | Μοριακή βιολογία                         | 2         |
| 1       | ΓΜ 9    | Απεικονιστικές Μέθοδοι στην Οδοντιατρική | 2         |
|         |         | <b>Σύνολο ECTS 1ου εξαμ.</b>             | <b>30</b> |
| 2       | ΓΜ 5    | Βιολογία Στόματος II                     | 2         |
| 2       | ΣΤΟΜ 2  | Ειδική Παθολογία Στόματος                | 2         |
| 2       | ΣΤΟΜ 10 | Κλινική Στοματολογίας 2                  | 6         |
| 2       | ΓΜ 7    | Κλινική Φαρμακολογία στην Οδοντιατρική   | 2         |
| 2       | ΠΡΟΣ 17 | Προσέγγιση Οδοντιατρικού Ασθενούς 2      | 2         |
| 2       | ΣΤΟΜ 11 | Βιβλιογραφική Ενημέρωση 2                | 2         |
| 2       | ΣΤΟΜ 12 | Σεμινάριο Βιοψιών 2                      | 2         |
| 2       | ΣΤΟΜ 13 | Ιστοπαθολογία Νόσων του Στόματος 2       | 2         |
| 2       | ΣΤΟΜ 14 | Ειδικά Ερευνητικά Θέματα Στοματολογίας 2 | 2         |
| 2       | ΣΤΟΜ 15 | Παρουσίαση Περιστατικών 2                | 2         |
| 2       | ΓΜ 8    | Ανατομία Κεφαλής και Τραχήλου            | 2         |
| 2       | ΣΤΟΜ 16 | Έρευνα και Συγγραφή Μ.Δ.Ε.               | 4         |
|         |         | <b>Σύνολο ECTS 2ου εξαμ.</b>             | <b>30</b> |
| 3       | ΣΤΟΜ 17 | Διαγνωστική Παθολογική Ανατομική         | 2         |
| 3       | ΣΤΟΜ 18 | Κλινική Στοματολογίας 3                  | 4         |
| 3       | ΣΤΟΜ 19 | Βιβλιογραφική Ενημέρωση 3                | 2         |
| 3       | ΣΤΟΜ 20 | Σεμινάριο Βιοψιών 3                      | 2         |
| 3       | ΣΤΟΜ 21 | Ειδικά Ερευνητικά Θέματα Στοματολογίας 3 | 2         |
| 3       | ΣΤΟΜ 22 | Παρουσίαση Περιστατικών 3                | 2         |
| 3       | ΓΜ 1    | Βασικές Αρχές Έρευνας                    | 2         |
| 3       | ΣΤΟΜ 1  | Γενική Παθολογία και Παθολογία Στόματος  | 2         |
| 3       | ΔΙΑΚ 1  | Εξειδικευμένες Απεικονιστικές Τεχνικές 1 | 3         |
| 3       | ΣΤΟΜ 23 | Κλινική Άσκηση σε Νοσοκομεία 1           | 3         |
| 3       | ΣΤΟΜ 24 | Έρευνα και Συγγραφή Μ.Δ.Ε.               | 6         |
|         |         | <b>Σύνολο ECTS 3ου εξαμ.</b>             | <b>30</b> |

|   |         |                                          |    |
|---|---------|------------------------------------------|----|
| 4 | ΣΤΟΜ 25 | Κλινική Στοματολογίας 4                  | 3  |
| 4 | ΣΤΟΜ 26 | Βιβλιογραφική Ενημέρωση 4                | 2  |
| 4 | ΣΤΟΜ 27 | Σεμινάριο Βιοψιών 4                      | 2  |
| 4 | ΣΤΟΜ 28 | Ειδικά Ερευνητικά Θέματα Στοματολογίας 4 | 2  |
| 4 | ΣΤΟΜ 29 | Παρουσίαση Περιστατικών 4                | 2  |
| 4 | ΔΙΑΚ 2  | Ακτινογραφική Διαφορική Διάγνωση         | 2  |
| 4 | ΓΜ 2    | Βιοστατιστική                            | 2  |
| 4 | ΣΤΟΜ 30 | Διαγνωστική Ιστοπαθολογία Στόματος       | 2  |
| 4 | ΣΤΟΜ 31 | Κλινική Άσκηση σε Νοσοκομεία 2           | 3  |
| 4 | ΣΤΟΜ 32 | Έρευνα και Συγγραφή Μ.Δ.Ε.               | 10 |
|   |         | Σύνολο ECTS 4ου εξαμ.                    | 30 |
| 5 | ΔΙΑΚ 17 | Εξειδικευμένες Απεικονιστικές Τεχνικές 2 | 3  |
| 5 | ΣΤΟΜ 33 | Κλινική Άσκηση σε Νοσοκομεία 3           | 7  |
| 5 | ΣΤΟΜ 34 | Κλινική Στοματολογίας 5                  | 10 |
| 5 | ΣΤΟΜ 35 | Προχωρημένο Σεμινάριο Ιστοπαθολογίας     | 2  |
| 5 | ΣΤΟΜ 36 | Βιβλιογραφική Ενημέρωση 5                | 2  |
| 5 | ΣΤΟΜ 37 | Σεμινάριο Βιοψιών 5                      | 2  |
| 5 | ΣΤΟΜ 38 | Ειδικά Ερευνητικά Θέματα Στοματολογίας 5 | 2  |
| 5 | ΣΤΟΜ 39 | Παρουσίαση Περιστατικών 5                | 2  |
|   |         | Σύνολο ECTS 5ου εξαμ.                    | 30 |
| 6 | ΣΤΟΜ 40 | Κλινική Άσκηση σε Νοσοκομεία 4           | 5  |
| 6 | ΣΤΟΜ 41 | Κλινική Στοματολογίας 6                  | 15 |
| 6 | ΣΤΟΜ 42 | Προχωρημένο Σεμινάριο Ιστοπαθολογίας     | 2  |
| 6 | ΣΤΟΜ 43 | Βιβλιογραφική Ενημέρωση 6                | 2  |
| 6 | ΣΤΟΜ 44 | Σεμινάριο Βιοψιών 6                      | 2  |
| 6 | ΣΤΟΜ 45 | Ειδικά Ερευνητικά Θέματα Στοματολογίας 6 | 2  |
| 6 | ΣΤΟΜ 46 | Παρουσίαση Περιστατικών 6                | 2  |
|   |         | Σύνολο ECTS 6ου εξαμ.                    | 30 |

## 6. Ανάλυση ανά Μάθημα

|                  |                                                    |         |                |
|------------------|----------------------------------------------------|---------|----------------|
| Τίτλος μαθήματος | <b>Γενικές Αρχές Παθολογοανατομίας-<br/>ΣΤΟΜ 3</b> | Εξάμηνο | 1 <sup>ο</sup> |
| Υπεύθυνος        | Κ. Τόσιος, Επίκουρος Καθηγητής                     |         |                |

### **Σκοπός**

Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται στην παθολογική ανατομική και τις βασικές αρχές της παθολογικής ανατομικής.

### **Στόχοι**

Κατανόηση της βασικής ιστολογικής τεχνικής, της ανοσοϊστοχημείας, των μοριακών τεχνικών, των τεχνικών ανάλυσης εικόνας, και των εφαρμογών τους σε ερευνητικό και διαγνωστικό επίπεδο. Η κατανόηση των μικροσκοπικών χαρακτήρων και των παθογενετικών μηχανισμών της φλεγμονής, των εκφυλιστικών αλλοιώσεων, της νέκρωσης, της απόπτωσης, της επανόρθωσης και αναγέννησης των ιστών, του κυτταρικού κύκλου, της καρκινογένεσης και της αλληλεπίδρασης καρκινικών κυττάρων-στρώματος.

### **Περιεχόμενο**

Βασική ιστολογική τεχνική, ανοσοϊστοχημεία-εφαρμογές στη διαφορική διάγνωση των νεοπλασμάτων, μοριακή διαγνωστική, ανάλυση εικόνας στην ιστολογία και ιστοπαθολογία, ιστική επανόρθωση και αναγέννηση, κυτταρικός θάνατος και απόπτωση, οξεία και χρόνια φλεγμονή, εκφυλιστικές αλλοιώσεις, ανοσοπαθολογία, ρύθμιση κυτταρικού κύκλου και καρκινογένεση, νεοπλασία-ακανθοκυτταρικό καρκίνωμα στόματος.

### **Διδάσκοντες**

Μέλη ΔΕΠ του Εργαστηρίου Στοματολογίας της Οδοντιατρικής Σχολής και μέλη ΔΕΠ και επιστημονικοί συνεργάτες της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ.

### **Μέθοδοι Διδασκαλίας**

- Σεμινάριο
- Εργαστηριακή επίδειξη

### **Μέθοδοι Αξιολόγησης**

- Παράδοση ατομικής/ων εργασίας/ων (100%)

### **Εκπαιδευτικό Υλικό**

- Κεφάλαια συγγράμματος/ων
- Σημειώσεις (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή)

- Επιλεγμένα άρθρα από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία
- Εκπαιδευτικό υλικό σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα της Σχολή ή/και στην εκπαιδευτική πλατφόρμα η-τάξη

|                  |                                                          |         |                                |
|------------------|----------------------------------------------------------|---------|--------------------------------|
| Τίτλος μαθήματος | <b>Προχωρημένο Σεμινάριο Ιστοπαθολογίας – ΣΤΟΜ 35,42</b> | Εξάμηνο | 5 <sup>ο</sup> -6 <sup>ο</sup> |
| Υπεύθυνος        | Κ. Τόσιος, Επίκουρος Καθηγητής                           |         |                                |

### **Σκοπός**

Η εκμάθηση των ιστοπαθολογικών χαρακτηριστικών των νοσημάτων της στοματογναθικής περιοχής, μέσω της μελέτης αντιπροσωπευτικών περιπτώσεων

### **Στόχοι**

Η γνώση και κατανόηση των ιστοπαθολογικών χαρακτηριστικών των νοσημάτων της στοματογναθικής περιοχής και της διαγνωστικής μεθοδολογίας της ιστοπαθολογίας του στόματος. Η εκμάθηση του τρόπου σύνταξης ιστολογικών εκθέσεων.

### **Περιεχόμενο**

Μελέτη και συζήτηση παρασκευασμάτων που καλύπτουν όλο το φάσμα της προέρχονται από το αρχείο του εργαστηρίου Στοματολογίας, προγράμματα «ανταλλαγής παρασκευασμάτων» με Πανεπιστημιακά ιδρύματα (Temple University, University of Minnesota, Dalhousie University) και διαγνωστικά κέντρα (Armed Forces Institute of Pathology) του εξωτερικού, εκπαιδευτικά sets από συνέδρια ή σεμινάρια του εξωτερικού. Η μελέτη των παρασκευασμάτων στη διάρκεια του σεμιναρίου γίνεται σε μικροσκόπιο πολλαπλής παρατήρησης.

### **Διδάσκοντες**

Κ. Τόσιος, Επ. Καθηγητής

### **Μέθοδοι Διδασκαλίας**

- Εργαστηριακή άσκηση
- Συζήτηση

### **Μέθοδοι Αξιολόγησης**

- Επιτυχής τελική εξέταση (100%)

### **Εκπαιδευτικό Υλικό**

- Κεφάλαια συγγράμματος/ων

- Σημειώσεις (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή)
- Επιλεγμένα άρθρα από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία
- Ιστοπαθολογικά παρασκευάσματα

|                  |                                                                           |         |                                |
|------------------|---------------------------------------------------------------------------|---------|--------------------------------|
| Τίτλος μαθήματος | <b>Βιβλιογραφική Ενημέρωση 1,2,3,4,5,6<br/>ΣΤΟΜ 5, 11, 19, 26, 36, 43</b> | Εξάμηνο | 1 <sup>ο</sup> -6 <sup>ο</sup> |
| Υπεύθυνος        | Ε. Χρυσομάλη, Επίκουρη Καθηγήτρια                                         |         |                                |

### **Σκοπός**

Η ενημέρωση των μεταπτυχιακών φοιτητών στις σύγχρονες εξελίξεις στον τομέα της Παθολογίας του Στόματος, αλλά και νεότερων δεδομένων σε θέματα κλινικής έρευνας, παθογένειας νοσημάτων ή διαγνωστικών εφαρμογών που αφορούν σε ευρύτερο φάσμα ιατρικών ειδικοτήτων (π.χ. Δερματολογίας, Παιδιατρικής, Ωτορινολαρυγγολογίας, Ογκολογίας κ.α).

### **Στόχοι**

- Η εκπαίδευση των ΜΦ στη βιβλιογραφική αναζήτηση, στο τρόπο μελέτης, αξιολόγησης, ανάπτυξης και παρουσίασης των ευρημάτων επιστημονικών εργασιών που είναι δημοσιευμένες στη διεθνή βιβλιογραφία.
- Η απόκτηση εμπειρίας στη κριτική αξιολόγηση μίας εργασίας ως προς τον ερευνητικό σχεδιασμό και την παράθεση των αποτελεσμάτων.

### **Περιεχόμενο**

Εύρεση βιβλιογραφικών πηγών στο διαδίκτυο σε μηχανές αναζήτησης (ιατρικής και οδοντιατρικής θεματολογίας)

### **Διδάσκοντες**

Ε. Χρυσομάλη, Επ. Καθηγήτρια

### **Μέθοδοι Διδασκαλίας**

- Σεμινάριο
- Συζήτηση
- Κριτική αξιολόγηση επιλεγμένων άρθρων

Η όλη οργάνωση και διάρθρωση του Σεμιναρίου περιλαμβάνει τα παρακάτω στάδια:

- Ανάθεση σε κάθε ΜΦ τριών διαφορετικών στον καθένα περιοδικών από το υλικό των οποίων γίνεται η επιλογή των κατάλληλων προς παρουσίαση άρθρων.
- Προετοιμασία για κάθε σεμινάριο θεμάτων ερευνητικού, κλινικού ενδιαφέροντος ή κλινικοστατιστικής μελέτης ή ανασκόπησης ξεκινώντας πάντα από τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα άρθρα.

- Ανάπτυξη και παρουσίαση από κάθε ΜΦ των κύριων σημείων της εργασίας, το σκοπό, το υλικό και τη μεθοδολογία, τα σημαντικότερα αποτελέσματα και καταλήγοντας στα συμπεράσματα, αφού κάνει κριτική αξιολόγηση του εν γένει σχεδιασμού και της επίτευξης του τελικού στόχου.
- Συζήτηση κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού ωραρίου επί του θέματος.

### **Μέθοδοι Αξιολόγησης**

- Επιτυχής τελική εξέταση (100%)

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αξιολογούνται κατά την διάρκεια κάθε έτους με εξετάσεις στις οποίες τους δίδεται ένα άγνωστο άρθρο, το οποίο συνοδεύεται από σχετικές ερωτήσεις που αφορούν κυρίως σε θέματα κρίσης. Ως κριτήριο επιτυχούς περάτωσης του σεμιναρίου θεωρείται ο βαθμός 7 (σε κλίμακα 0-10).

### **Εκπαιδευτικό Υλικό**

- Επιλεγμένα άρθρα από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία

|                  |                                             |         |                |
|------------------|---------------------------------------------|---------|----------------|
| Τίτλος μαθήματος | <b>Ειδική Παθολογία Στόματος<br/>ΣΤΟΜ 2</b> | Εξάμηνο | 2 <sup>ο</sup> |
| Υπεύθυνος        | Ε. Χρυσομάλη, Επίκουρη Καθηγήτρια           |         |                |

### **Σκοπός**

Η απόκτηση εξειδικευμένης, προχωρημένης γνώσης που επικεντρώνεται στους παθογενετικούς μηχανισμούς και στη μεθοδολογία διαγνωστικής προσέγγισης νόσων της στοματογναθικής περιοχής.

### **Στόχοι**

- η κατανόηση των μοριακών μηχανισμών ανάπτυξης και βιολογικής συμπεριφοράς νεοπλασιών του στόματος και των γνάθων, καθώς και του ανοσολογικού υπόβαθρου διαφόρων παθολογικών καταστάσεων φλεγμονώδους ή ανοσολογικής αρχής.
- Η ερμηνεία από τον μεταπτυχιακό φοιτητή των ευρημάτων των διαφόρων παρακλινικών εξετάσεων και η κατανόηση της σημασίας τους στη διαγνωστική μεθοδολογία νόσων του στόματος

### **Περιεχόμενο**

- Αιτιοπαθογένεια νόσων στόματος
- Διαγνωστικές εφαρμογές παρακλινικών εξετάσεων στη παθολογία του στόματος
- Συσχετίσεις μεταξύ κλινικών και ιστοπαθολογικών ευρημάτων στη παθολογία του στόματος

## Διδάσκοντες

Ε. Χρυσομάλη, Επίκουρη Καθηγήτρια

## Μέθοδοι Διδασκαλίας

- Σεμινάριο

## Μέθοδοι Αξιολόγησης

- Παράδοση ατομικής/ων εργασίας/ων (100%)

## Εκπαιδευτικό Υλικό

- Σημειώσεις (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή)

|                  |                                                                     |         |                                |
|------------------|---------------------------------------------------------------------|---------|--------------------------------|
| Τίτλος μαθήματος | <b>Σεμινάριο Βιοψιών 1,2,3,4,5,6<br/>ΣΤΟΜ 6, 12, 20, 27, 37, 44</b> | Εξάμηνο | 1 <sup>ο</sup> -6 <sup>ο</sup> |
| Υπεύθυνος        | Ε. Πιπέρη, Επίκουρη Καθηγήτρια                                      |         |                                |

## Σκοπός

Η εκμάθηση των ιστοπαθολογικών χαρακτηριστικών, η κατανόηση της παθογένειας σε μικροσκοπικό επίπεδο και η ορθή ιστολογική περιγραφή και διάγνωση των παθολογικών αλλοιώσεων της στοματογναθοπροσωπικής περιοχής, στοιχεία απαραίτητα για την κατανόηση της κλινικής τους εικόνας και την ολοκληρωμένη διάγνωση και θεραπευτική τους αντιμετώπιση.

## Στόχοι

- Η ικανότητα συσχέτισης των κλινικών/ακτινογραφικών χαρακτηριστικών με τα μακροσκοπικά, ιστοπαθολογικά και κυτταρολογικά ευρήματα μέσω της μελέτης βιοψιών και κυτταρολογικών επιχρισμάτων που προέρχονται από περιστατικά τα οποία έχουν αναλάβει οι μεταπτυχιακοί φοιτητές στη Κλινική της Στοματολογίας της Οδοντιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ.
- Η ικανότητα αναγνώρισης, ιστολογικής περιγραφής, διάγνωσης και διαφορικής διάγνωσης των παθολογικών αλλοιώσεων σε βιοψίες που προέρχονται από την Κλινική της Στοματολογίας, την Κλινική της Στοματικής και Γναθοπροσωπικής Χειρουργικής της Οδοντιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ, Νοσοκομεία και ιδιώτες.
- Η εκμάθηση της σωστής διαχείρισης και αξιοποίησης του βιοπτικού υλικού και της ορθής συμπλήρωσης του παραπεμπτικού σημειώματος.
- Η συσχέτιση των γνώσεων που έχουν αποκτήσει σε εξειδικευμένα μαθήματα και σεμινάρια με την πρακτική εφαρμογή τους στην Διαγνωστική Ιστοπαθολογία
- Η εξοικείωση με την διαγνωστική εφαρμογή της ιστοχημείας, ανοσοϊστοχημείας και των μοριακών τεχνικών στη Διαγνωστική Ιστοπαθολογία.

## **Περιεχόμενο**

Βιοπτικό υλικό και κυτταρολογικά επιχρίσματα που επεξεργάζονται, αξιολογούνται και διαγιγνώσκονται σε εβδομαδιαία βάση στο Ιστοπαθολογικό Εργαστήριο Στοματολογίας της Οδοντιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ.

## **Διδάσκοντες**

Ε. Πιπέρη, Επίκουρη Καθηγήτρια

## **Μέθοδοι Διδασκαλίας**

- Παρουσίαση-μελέτη περιστατικού
- Εργαστηριακή άσκηση
- Συζήτηση

Η προεργασία του Σεμιναρίου Βιοψιών περιλαμβάνει και προϋποθέτει την ατομική μελέτη και εξάσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών στην αναγνώριση των ιστοπαθολογικών αλλοιώσεων, στην ιστολογική περιγραφή και στην ορθή διάγνωση των ιστοτεμαχίων και των κυτταρολογικών επιχρισμάτων που αξιολογούνται και διαγιγνώσκονται σε εβδομαδιαία βάση στο Ιστοπαθολογικό Εργαστήριο της Στοματολογίας της Οδοντιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ. Επιπρόσθετα, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές εκτίθενται κυκλικά και σε εβδομαδιαία βάση στην μακροσκοπική περιγραφή και προετοιμασία των ιστών για μικροτόμηση (grossing) και στην ιστολογική περιγραφή και διάγνωση των παραπάνω ιστοτεμαχίων σε συνεργασία με το εκάστοτε υπεύθυνο μέλος ΔΕΠ του Ιστοπαθολογικού Εργαστηρίου.

Στο Σεμινάριο Βιοψιών που πραγματοποιείται κάθε εβδομάδα, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές συζητούν μαζί με τον Υπεύθυνο του Σεμιναρίου σε μικροσκόπιο πολλαπλής παρατήρησης τις ιστοπαθολογικές περιπτώσεις ρουτίνας της κάθε εβδομάδας και αξιολογούνται στην ιστολογική περιγραφή και διάγνωση καθώς και στη συνέπειά τους ως προς την μελέτη όλων των περιστατικών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην κλινικοπαθολογική συσχέτιση των περιστατικών που προέρχονται από την Κλινική της Στοματολογίας με σκοπό την ολοκληρωμένη διάγνωση και αντιμετώπιση, σε συνδυασμό με τον λοιπό εργαστηριακό έλεγχο. Οι φοιτητές καλούνται επίσης να συγγράψουν μικρές εργασίες που αφορούν στις ιστοχημικές και ανοσοϊστοχημικές τεχνικές και χρώσεις καθώς και βιβλιογραφικές ανασκοπήσεις που αφορούν στην ιστολογική και ανοσοϊστοχημική διαφορική διάγνωση περιστατικών με ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

## **Μέθοδοι Αξιολόγησης**

- Παράδοση ατομικής/ων εργασίας/ων (10%)
- Παρουσίαση περιστατικών (20%)
- Επιτυχής τελική εξέταση (70%)

Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών στο Σεμινάριο Βιοψιών συνίσταται στη συνολική εκτίμηση της συμμετοχής τους στο Σεμινάριο, στην αξιολόγηση της προετοιμασίας και ολοκληρωμένης παρουσίασης των περιστατικών (ιστολογική περιγραφή, διάγνωση, κλινικοπαθολογική συσχέτιση) στα οποία εκτίθενται κυκλικά,

στη βαθμολόγηση των επιμέρους εργασιών και στην επιτυχή τελική γραπτή εξέτασή τους στην ιστολογική περιγραφή και διάγνωση ιστοτεμαχίων από το Εργαστήριο Στοματολογίας της Οδοντιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ.

### **Εκπαιδευτικό Υλικό**

- Κεφάλαια συγγράμματος/ων
- Επιλεγμένα άρθρα από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία
- Πηγές με εκπαιδευτικό υλικό στο διαδίκτυο πέραν του ΕΚΠΑ

Το εκπαιδευτικό υλικό αποτελούν ιστοτεμάχια από βιοψίες και κυτταρολογικά επιχρίσματα που λαμβάνονται στην Κλινική της Στοματολογίας καθώς και βιοπτικό υλικό που προέρχεται από την Κλινική της Στοματικής και Γναθοπροσωπικής Χειρουργικής της Οδοντιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ ή αποστέλλεται στο Εργαστήριο Στοματολογίας από Νοσοκομεία και ιδιώτες.

|                  |                                                               |         |                |
|------------------|---------------------------------------------------------------|---------|----------------|
| Τίτλος μαθήματος | <b>Γενική Παθολογία &amp; Παθολογία<br/>Στόματος – ΣΤΟΜ 1</b> | Εξάμηνο | 3 <sup>ο</sup> |
| Υπεύθυνος        | Α. Σκλαβούνου, Καθηγήτρια                                     |         |                |

### **Σκοπός**

Η απόκτηση ευρύτερης αλλά και εξειδικευμένης γνώσης αναφορικά με το εύρος συστηματικών νοσημάτων που παρουσιάζουν εκδηλώσεις και στη στοματική κοιλότητα.

### **Στόχοι**

Η απόκτηση προχωρημένης γνώσης σε θέματα γενικής παθολογίας που αφορούν:

1. σε συστηματικά νοσήματα και παθολογικές καταστάσεις με σοβαρή πρόγνωση που συχνά επηρεάζουν τη στοματική υγεία.
2. στις επιπτώσεις και επιπλοκές από τη στοματογεννητική περιοχή και τους σιαλογόνους αδένες της θεραπείας ασθενών με ιατρικό ιστορικό γενικού νοσήματος ή νεοπλασιών.

### **Περιεχόμενο**

1. Δέρμα  
Δερματολογικές Παθήσεις – Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα
2. Νοσήματα του γαστρεντερικού συστήματος  
Φλεγμονώδεις νόσοι του εντέρου
3. Ανοσοποιητικό Σύστημα  
Επίκτητες ανοσοανεπάρκειες  
Αυτοάνοσα νοσήματα
4. Νόσοι του αιμοποιητικού συστήματος  
Διαταραχές αιμόστασης  
Αναιμίες-Λευχαιμίες –Λεμφώματα  
Μεταμόσχευση αρχέγονων αιμοποιητικών κυττάρων

- 5. Πολυσυστηματικά Νοσήματα  
Νοσήματα του μεταβολισμού  
Αυτοφλεγμονώδη νοσήματα  
Αγγειίτιδες
- 6. Λοιμώδη νοσήματα  
Ιογενή νοσήματα, βακτηριακές λοιμώξεις
- 7. Φάρμακα  
Αλληλεπιδράσεις, παρενέργειες από τη στοματική κοιλότητα
- 8. Νοσήματα ψυχικής σφαίρας  
Σωματοποίηση ψυχικών διαταραχών

### **Διδάσκοντες**

Μέλη ΔΕΠ και επιστημονικοί συνεργάτες της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ.

### **Μέθοδοι Διδασκαλίας**

- Σεμινάριο

### **Μέθοδοι Αξιολόγησης**

- Επιτυχής τελική εξέταση (100%)

### **Εκπαιδευτικό Υλικό**

- Κεφάλαια συγγράμματος/ων
- Σημειώσεις (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή)
- Επιλεγμένα άρθρα από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία

|                  |                                    |         |                |
|------------------|------------------------------------|---------|----------------|
| Τίτλος μαθήματος | <b>Κλινική Στοματολογία - ΓΜ 6</b> | Εξάμηνο | 1 <sup>ο</sup> |
| Υπεύθυνος        | A. Σκλαβούνου, Καθηγήτρια          |         |                |

### **Σκοπός**

Η κατάρτιση του μεταπτυχιακού φοιτητή στη διάγνωση και θεραπευτική αντιμετώπιση παθήσεων της στοματογναθικής περιοχής και των σιαλογόνων αδένων σε παιδιά, εφήβους και ενήλικες.

### **Στόχοι**

Η απόκτηση ευρύτερης γνώσης σχετικά με:

1. τη διαγνωστική μεθοδολογία και τη θεραπευτική αντιμετώπιση συνηθών παθήσεων του βλεννογόνου στόματος, των σιαλογόνων αδένων και των οστών των γνάθων τοπικής αιτιολογίας με βάση τη στοιχειώδη βλάβη.

2. τη διαγνωστική μεθοδολογία και τη θεραπευτική αντιμετώπιση συστηματικών νόσων, όπως λοιμώξεων, αιματολογικών διαταραχών και νοσημάτων ανοσολογικής ή νευροπαθητικής αρχής με βάση την αναγνώριση των κλινικών σημείων (στοιχειώδης βλάβη) και των συμπτωμάτων στη στοματική κοιλότητα.

### **Περιεχόμενο**

1. Όγκοι και ογκόμορφες εξεργασίες φλεγμονώδους και αντιδραστικής φύσης
2. Όγκοι νεοπλασματικής αρχής. Καλοήθεις – κακοήθεις
3. Γλωσσίτιδες, χειλίτιδες
4. Ελκώσεις μονήρεις
5. Ελκώσεις πολλαπλές. Οξείες – χρόνιες
6. Λευκές πλάκες. Αποκολλώμενες – μη αποκολλώμενες
7. Ερυθρές πλάκες
8. Κακοσμία, ξηροστομία, σιαλόρροια
9. Δυσγευσία, Καυσαλγία
10. «Ειδικές» ουλίτιδες
11. Μελανές αλλοιώσεις. Μονήρεις – πολλαπλές
12. Ανεπιθύμητες φαρμακευτικές αντιδράσεις
13. Νοσήματα του στόματος στην παιδική και εφηβική ηλικία

### **Διδάσκοντες**

Μέλη ΔΕΠ του Εργαστηρίου Στοματολογίας της Οδοντιατρικής Σχολής

### **Μέθοδοι Διδασκαλίας**

- Σεμινάριο

### **Μέθοδοι Αξιολόγησης**

- Επιτυχής τελική εξέταση (100%)

### **Εκπαιδευτικό Υλικό**

- Κεφάλαια συγγράμματος/ων
- Επιλεγμένα άρθρα από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία
- Εκπαιδευτικό υλικό σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα της Σχολής ή/και στην εκπαιδευτική πλατφόρμα η-τάξη

Τίτλος μαθήματος

**Παρουσίαση Περιστατικών 1,2,3,4,5,6  
ΣΤΟΜ 9,15,22,29,39,46**

Εξάμηνο

1<sup>ο</sup> – 6<sup>ο</sup>

Υπεύθυνος

Α. Σκλαβούνου, Καθηγήτρια

## **Σκοπός**

Η εκμάθηση από τον μεταπτυχιακό φοιτητή της διαγνωστικής μεθοδολογίας και θεραπευτικής αντιμετώπισης των νόσων του στόματος μέσω μιας ολοκληρωμένης παρουσίασης που περιλαμβάνει ανάλυση και σύνθεση πληροφοριών που αφορούν στο ιστορικό του ασθενούς, στη κλινική εικόνα, στη διαφορική διάγνωση και στη τελική διάγνωση ενδιαφερόντων κλινικών περιστατικών.

## **Στόχοι**

Η ικανότητα κλινικής περιγραφής της σημειολογίας και συμπτωματολογίας, καθώς και αξιολόγησης ευρημάτων των παρακλινικών εξετάσεων του ασθενούς.

Η ικανότητα εφαρμογής μεθοδολογίας για τη διαγνωστική προσέγγιση του κάθε περιστατικού προκειμένου να τεθεί η τελική διάγνωση.

Η ικανότητα παράθεσης της κλινικής διαφορικής διάγνωσης με βάση τα δεδομένα που προκύπτουν από τα ευρήματα της κλινικής εξέτασης και το ιστορικό του ασθενούς.

Η ικανότητα αναγνώρισης ιστολογικής περιγραφής και ιστοπαθολογικής διαφορικής διάγνωσης, εφ' όσον είναι ενδεδειγμένο κατά περίπτωση.

Η συσχέτιση ιστορικού, κλινικών, ιστολογικών πληροφοριών ή άλλων εργαστηριακών εξετάσεων προκειμένου να τεκμηριωθεί η τελική διάγνωση.

Η ικανότητα μίας ολοκληρωμένης, ως προς τη δομή και το περιεχόμενο παρουσίασης σε ηλεκτρονική μορφή [power point].

Η απόκτηση εμπειρίας από τον ΜΦ για παρουσίαση ανάλογων περιστατικών σε συνέδρια.

## **Περιεχόμενο**

Παρουσίαση ενδιαφερόντων κλινικών περιστατικών που προσήλθαν στην Κλινική της Στοματολογίας και στα οποία κατά προτίμηση έχει εκτεθεί ο Μεταπτυχιακός Φοιτητής.

## **Διδάσκοντες**

Α. Σκλαβούνου, Καθηγήτρια

## **Μέθοδοι Διδασκαλίας**

- Παρουσίαση-μελέτη περιστατικού
- Συζήτηση

Η όλη διάρθρωση του Σεμιναρίου περιλαμβάνει τα παρακάτω στάδια:

- Εκ περιτροπής επιλογή από κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή (ΜΦ) ενός κλινικού περιστατικού με ενδιαφέρον από πλευράς διάγνωσης, παθογένειας, αντιμετώπισης.
- Παρουσίαση από τον ΜΦ της παρούσας νόσου, ατομικού ιατρικού ιστορικού, κλινικής εικόνας, διαφορικής διάγνωσης, εργαστηριακής τεκμηρίωσης και τελικής διάγνωσης του εν λόγω περιστατικού καθώς και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της συναφούς βιβλιογραφίας που σχετίζεται με την νοσολογική οντότητα.

- Περιστασιακά ανάθεση σε κάθε ΜΦ κριτικής βιβλιογραφικής ανασκόπησης και παρουσίασης επιλεγμένων θεμάτων σύγχρονου προβληματισμού κλινικού ενδιαφέροντος.
- Συζήτηση και σχολιασμός επί του θέματος

### **Μέθοδοι Αξιολόγησης**

- Ενδιάμεση θεωρητική εξέταση (30%)
- Επιτυχής τελική εξέταση (70%)

### **Εκπαιδευτικό Υλικό**

- Κεφάλαια συγγράμματος/ων
- Επιλεγμένα άρθρα από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία
- Πηγές με εκπαιδευτικό υλικό στο διαδίκτυο πέραν του ΕΚΠΑ

|                  |                                                           |         |                                 |
|------------------|-----------------------------------------------------------|---------|---------------------------------|
| Τίτλος μαθήματος | <b>Ιστοπαθολογία νόσων του στόματος 1,2<br/>ΣΤΟΜ 7,13</b> | Εξάμηνο | 1 <sup>ο</sup> – 2 <sup>ο</sup> |
| Υπεύθυνος        | Π. Οικονομοπούλου, Αν. Καθηγήτρια                         |         |                                 |

### **Σκοπός**

Εξοικείωση με τη μικροσκόπηση ιστολογικών παρασκευασμάτων για την απόκτηση στοιχειώδους εμπειρίας στην αναγνώριση και εκτίμηση μορφολογικών μεταβολών που χαρακτηρίζουν συνήθεις βλάβες / νόσους της στοματογναθικής περιοχής.

### **Στόχοι**

1. Αναγνώριση της σημασίας των μεταβολών / αντιδράσεων κυττάρων και ιστών όπως αξιολογούνται με το μικροσκόπιο, στην ερμηνεία και κατανόηση αλλοιώσεων του στοματικού βλεννογόνου, γνάθων και σιαλογόνων αδένων, όπως αναγνωρίζονται κλινικά ή απεικονιστικά. 2. Εκτίμηση της σημασίας της παθολογοανατομικής έκθεσης όπως συντάσσεται από τον ειδικό, στην αντιμετώπιση νόσων της στοματογναθικής περιοχής κατά την πρωτο- / δευτερο- / τρίτο-βάθμια κλινική άσκηση. 3. Εκτίμηση των δυνατοτήτων εφαρμογής μικροσκοπικών μεθοδολογιών και τεχνικών στη βιοϊατρική έρευνα. 4. Εξοικείωση με τη μεθοδολογία της ακαδημαϊκής διδασκαλίας και προετοιμασία των μεταπτυχιακών φοιτητών ώστε να συμμετέχουν στην εκπαίδευση προπτυχιακών φοιτητών κατά την εργαστηριακή άσκηση της Στοματολογίας συνεπικουρώντας τα μέλη ΔΕΠ.

### **Περιεχόμενο**

#### 1ο Εξάμηνο

Στοιχειώδεις παθολογικές εξεργασίες νόσων του στόματος

Καλοήθεις και κακοήθεις όγκοι του στόματος (καλυπτικού και αδενικού επιθηλίου, μεσεγχυματικοί, μελαγχρωματικού ιστού, μεταστατικοί)

## 2ο Εξάμηνο

Οδοντογενείς όγκοι-κύστες

Φλεγμονώδους αιτιολογίας βλάβες και λοιμώξεις

Νοσήματα ανοσολογικής αρχής ή αυτοάνοσης αιτιολογίας

Δερματοβλεννογόνια νοσήματα

Όγκοι αιμοποιητικού και λεμφοποιητικού ιστού

### **Διδάσκοντες**

Π. Οικονομοπούλου, Αν. Καθηγήτρια

### **Μέθοδοι Διδασκαλίας**

- Εργαστηριακή άσκηση

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μελετούν ιστολογικά παρασκευάσματα σε μικροσκόπιο πολλαπλής παρατήρησης με monitor υπό την επίβλεψη της υπευθύνου.

### **Μέθοδοι Αξιολόγησης**

- Ενδιάμεση θεωρητική εξέταση (50%)
- Επιτυχής τελική εξέταση (50%)

Οι γνώσεις των μεταπτυχιακών σπουδαστών αξιολογούνται με προφορικές και γραπτές δοκιμασίες. Κατά τη διάρκεια του προπαρασκευαστικού σεμιναρίου, οι σπουδαστές απαιτείται να αναγνωρίσουν και να επιδείξουν στο μικροσκόπιο βασικές / τυπικές μεταβολές που χαρακτηρίζουν τις διάφορες βλάβες της στοματογναθικής περιοχής. Στο τέλος του 1ου και 2ου Εξαμήνου υποβάλλονται σε γραπτή δοκιμασία κατά την οποία απαιτείται να προβούν σε περιγραφή προεπιλεγμένων ιστοπαθολογικών παρασκευασμάτων.

### **Εκπαιδευτικό Υλικό**

- Παρασκευάσματα από όλο το φάσμα του περιεχομένου των μαθημάτων Παθολογίας του Στόματος τα οποία εμπεριέχονται στη διδακτική ύλη της εργαστηριακής άσκησης των φοιτητών της Οδοντιατρικής του 7ου και 8ου εξαμήνου.

|                  |                                                                                              |         |                                |
|------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|---------|--------------------------------|
| Τίτλος μαθήματος | <b>Ειδικά Ερευνητικά Θέματα<br/>Στοματολογίας 1,2,3,4,5,6<br/>ΣΤΟΜ 8, 14, 21, 28, 38, 45</b> | Εξάμηνο | 1 <sup>ο</sup> -6 <sup>ο</sup> |
| Υπεύθυνος        | N. Νικητάκης, Αναπλ. Καθηγητής                                                               |         |                                |

### Σκοπός

Η εξοικείωση, κατανόηση και προοδευτική απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων για την κριτική ανάλυση μίας ερευνητικής εργασίας και κατά προέκταση για τον ορθό σχεδιασμό, υλοποίηση, παρουσίαση και συγγραφή ενός ερευνητικού επιστημονικού άρθρου ή πονήματος.

### Στόχοι

- Η εκπαίδευση των μεταπτυχιακών φοιτητών στην κριτική μελέτη και αξιολόγηση μίας ερευνητικής εργασίας και η απόκτηση της ικανότητας εντοπισμού, κατάδειξης και στοιχειοθέτησης των προτερημάτων και των μειονεκτημάτων μίας μελέτης, όπως αυτά σχετίζονται με το σκοπό, την ερευνητική υπόθεση, τη μεθοδολογία, την πληρότητα, ποιότητα και τρόπο παρουσίασης των αποτελεσμάτων, τη συζήτηση των ευρημάτων, τη συσχέτιση και σύγκριση με την υπάρχουσα βιβλιογραφία και τη διατύπωση συμπερασμάτων.
- Η απόκτηση ικανότητας διατύπωσης εναλλακτικών μεθόδων διερεύνησης ενός ερευνητικού προβλήματος και αξιοποίησης των διαθέσιμων βιβλιογραφικών δεδομένων για διατύπωση νέων υποθέσεων και σχεδιασμό μελλοντικών ερευνητικών εργασιών.
- Η εξοικείωση των μεταπτυχιακών φοιτητών με την ανάπτυξη και παρουσίαση θεμάτων βασικών επιστημών που σχετίζονται με την Στοματολογία. Επίσης, η καλλιέργεια κριτικής σκέψης, γνώσεων και δεξιοτήτων σε θέματα ερευνητικού ενδιαφέροντος ως βασικών θεμελίων για την ενεργό συμμετοχή σε ερευνητικές εργασίες με πρακτική εφαρμογή κατά την εκπόνηση διπλωματικών εργασιών, συγγραφή επιστημονικών άρθρων, παρουσίαση εργασιών σε επιστημονικά συνέδρια κ.ά.
- Η ενημέρωσή των μεταπτυχιακών φοιτητών στις σύγχρονες εξελίξεις των Βασικών Επιστημών και της Μοριακής Βιολογίας και στην εφαρμογή τους στη μελέτη θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος στη Στοματολογία, όπως Καρκίνος του Στόματος, Νόσοι Ανοσολογικής Αρχής με στοματικές εκδηλώσεις, νέες θεραπευτικές μέθοδοι βασισμένες στην κατανόηση της παθογένειας μίας νόσου κτλ.

### Περιεχόμενο

Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει ποικιλία θεμάτων που άπτονται των σύγχρονων ερευνητικών δραστηριοτήτων στο χώρο της Στοματολογίας (όπως αιτιολογία, παθογένεια και μοριακή βάση νεοπλασματικών, αυτοάνοσων, λοιμωδών και άλλων νοσημάτων). Το περιεχόμενο διαχωρίζεται σε θεματικές ενότητες (συνήθως 3-4 σεμινάρια ανά θεματική ενότητα) τα οποία διαμορφώνονται ανάλογα με τις ερευνητικές δραστηριότητες και τα ενδιαφέροντα των μεταπτυχιακών φοιτητών και του εργαστηρίου υπό την καθοδήγηση του διδάσκοντος (πχ ρόλος του ιού HPV στην καρκινογένεση του στόματος και του στοματοφάρυγγα, μέθοδοι αντιμετώπισης και

χημειοπροφύλαξης προκακρινικών βλαβών του στόματος, μοριακοί δείκτες και στόχοι στοματολογικών νοσημάτων κά).

### **Διδάσκοντες**

Ν. Νικητάκης, Αναπλ. Καθηγητής

### **Μέθοδοι Διδασκαλίας**

- Σεμινάριο
  - Παρουσίαση-μελέτη περιστατικού
  - Συζήτηση
  - Κριτική ανάλυση ερευνητικών εργασιών
- Επιλογή από το υπεύθυνο μέλος ΔΕΠ σε συνεργασία με τους μεταπτυχιακούς φοιτητές ερευνητικών άρθρων και ανασκοπήσεων που πραγματεύονται επιστημονικά θέματα με έμφαση στις Βασικές Επιστήμες και τη Μοριακή Βιολογία, όπως σχετίζονται με τα ερευνητικά ενδιαφέροντα της σύγχρονης Στοματολογίας.
- Κάθε εβδομάδα επιλέγεται ένα ερευνητικό άρθρο και ένα αντίστοιχο άρθρο ανασκόπησης τα οποία διανέμονται σε όλους τους φοιτητές. Ένας ή δύο φοιτητές (οι οποίοι εναλλάσσονται κάθε εβδομάδα) αναλαμβάνουν την παρουσίαση των δύο άρθρων (με τη μορφή PowerPoint presentation) με έμφαση στην κριτική αξιολόγηση του ερευνητικού άρθρου. Οι υπόλοιποι φοιτητές έχουν μελετήσει επίσης τα άρθρα και συμμετέχουν ενεργά στη συζήτηση που ακολουθεί και συντονίζεται από τον υπεύθυνο του σεμιναρίου. Επίσης, παραδίδουν γραπτώς μία σύντομη περιγραφή της εργασίας, των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων της.

### **Μέθοδοι Αξιολόγησης**

- Παράδοση ατομικής/ων εργασίας/ων (10%)
  - Επιτυχής τελική εξέταση (40%)
  - Αξιολόγηση παρουσιάσεων (30%) και Αξιολόγηση συμμετοχής στη συζήτηση (20%)
- Ο βαθμός προετοιμασίας και η ποιότητα της παρουσίασης των επιλεγμένων άρθρων από τους εκάστοτε μεταπτυχιακούς φοιτητές που αναλαμβάνουν την παρουσίαση.
- Η ενεργητική συμμετοχή στη συζήτηση και η γραπτή περιγραφή της μελέτης, των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων της από τους υπόλοιπους μεταπτυχιακούς φοιτητές.
- Γραπτές και/ή προφορικές εξετάσεις στο τέλος κάθε εξαμήνου χρησιμοποιώντας επιλεγμένα ερευνητικά άρθρα.

### **Εκπαιδευτικό Υλικό**

- Κεφάλαια συγγράμματος/ων
- Επιλεγμένα άρθρα από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία (κυρίως)
- Πηγές με εκπαιδευτικό υλικό στο διαδίκτυο πέραν του ΕΚΠΑ

|                  |                                                     |         |                |
|------------------|-----------------------------------------------------|---------|----------------|
| Τίτλος μαθήματος | <b>Διαγνωστική Ιστοπαθολογία Στόματος – ΣΤΟΜ 30</b> | Εξάμηνο | 4 <sup>ο</sup> |
| Υπεύθυνος        | N. Νικητάκης, Αναπλ. Καθηγητής                      |         |                |

### **Σκοπός**

Η εμπάθυνση στις βασικές αρχές και η απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων και δεξιοτήτων στο αντικείμενο της διαγνωστικής ιστοπαθολογίας του στόματος

### **Στόχοι**

- Η εκμάθηση και κατανόηση των ιστοπαθολογικών χαρακτηριστικών των κυριότερων βλαβών και παθολογικών καταστάσεων του βλεννογόνου του στόματος, των σιαλογόνων αδένων και των οστών των γνάθων
- Η απόκτηση μικροσκοπικών δεξιοτήτων για την αναγνώριση των διαφόρων παθολογικών κυτταροδομικών και κυτταρολογικών προτύπων και την ορθή αξιολόγηση και περιγραφή τους
- Η προοδευτική απόκτηση ικανοτήτων διάγνωσης ιστολογικών παρασκευασμάτων από το βλεννογόνο του στόματος, τους σιαλογόνους αδένες και τα οστά των γνάθων
- Η εξοικείωση με τη διαγνωστική μεθοδολογία και τις ειδικές τεχνικές (πχ ιστοχημεία, ανοσοϊστοχημεία και μοριακές τεχνικές) που χρησιμοποιούνται κατά την άσκηση της διαγνωστικής ιστοπαθολογίας του στόματος
- Η απόκτηση της ικανότητας κλινικοπαθολογικής συσχέτισης, όπως προκύπτει από τη συναξιολόγηση των ιστολογικών χαρακτηριστικών με τα λοιπά ευρήματα από το ιστορικό, την κλινική εξέταση, τις απεικονιστικές τεχνικές και άλλα εργαστηριακά ευρήματα.

### **Περιεχόμενο**

Η ύλη της διαγνωστικής ιστοπαθολογίας στόματος παρουσιάζεται ομαδοποιημένη στις εξής κατηγορίες βλαβών και νοσημάτων (με βάση τον ιστό προέλευσης):

- Οδοντογενείς όγκοι
- Νεοπλάσματα σιαλογόνων αδένων
- Επιθηλιακά νεοπλάσματα
- Μεσεγχυματικοί όγκοι
- Νεοπλάσματα λεμφοδικτυωτού ιστού
- Νοσήματα οστών των γνάθων

### **Διδάσκοντες**

N. Νικητάκης, Αναπλ. Καθηγητής

(δυνατότητα συμμετοχής άλλων μελών ΔΕΠ του Εργαστηρίου Στοματολογίας, όπως και του Εργαστηρίου Παθολογικής Ανατομικής της Ιατρικής Σχολής, σε επιλεγμένα θέματα που άπτονται των ενδιαφερόντων και της εμπειρίας των προσκεκλημένων μελών ΔΕΠ)

### **Μέθοδοι Διδασκαλίας**

- Παρουσίαση-μελέτη περιστατικού
- Εργαστηριακή άσκηση
- Συζήτηση

### **Μέθοδοι Αξιολόγησης**

- Παράδοση ατομικής/ων εργασίας/ων (10%)
- Επιτυχής τελική εξέταση (40%)
- Αξιολόγηση του βαθμού προετοιμασίας, της μελέτης, κατανόησης, ικανότητας περιγραφής και ερμηνείας ιστοπαθολογικών περιπτώσεων σε εβδομαδιαία βάση (50%)
- Η χρησιμοποιούμενη διαδραστική εκπαιδευτική μέθοδος επιτρέπει την αξιολόγηση των φοιτητών καθ' όλη τη διάρκεια των μαθημάτων. Αξιολογούνται ο βαθμός προετοιμασίας των φοιτητών, η γνώση και κατανόηση των επιμέρους αντικειμένων και πληροφοριών και η ορθή διαγνωστική προσέγγιση και κρίση.
- Προσφέρεται η δυνατότητα προετοιμασίας και παρουσίασης επιστημονικών εργασιών ανασκόπησης ενός συγκεκριμένου θέματος που άπτεται της διαγνωστικής ιστοπαθολογίας του στόματος, το οποίο αξιολογείται και προσμετράται θετικά στην τελική αξιολόγηση.
- Στο τέλος του εξαμήνου, πραγματοποιείται τελική αξιολόγηση με τη μορφή γραπτών και/ή προφορικών εξετάσεων, οι οποίες περιλαμβάνουν ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, όπως και μικροσκοπική μελέτη και διάγνωση παρασκευασμάτων (τα οποία συνοδεύονται από κατάλληλες κλινικές πληροφορίες).

### **Εκπαιδευτικό Υλικό**

- Κεφάλαια συγγράμματος/ων
- Σημειώσεις (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή)
- Επιλεγμένα άρθρα από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία
- Πηγές με εκπαιδευτικό υλικό στο διαδίκτυο πέραν του ΕΚΠΑ
- Πλακίδια ιστολογικών παρασκευασμάτων από συλλογές ανά θεματική ενότητα (study sets)

## **7. Ονοματολογία απαιτούμενων κλινικών εργασιών**

- Εξέταση, διάγνωση και αντιμετώπιση ασθενών με νοσήματα του στόματος στην Κλινική του Εργαστηρίου Στοματολογίας
- Λήψη βιοψιών για διαγνωστικούς ή/και θεραπευτικούς σκοπούς
- Μικροσκοπική μελέτη βιοπτικού υλικού από τις παθολογικές αλλοιώσεις και γραπτή περιγραφή των επί μέρους ιστοπαθολογικών χαρακτηριστικών

## **8. Άλλες υποχρεώσεις φοιτητών**

Έρευνα και Συγγραφή Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (20 ECTS)

Ορίζεται μόνιμο μέλος ΔΕΠ σαν επιβλέπων(ουσα) του μεταπτυχιακού φοιτητή. Μέχρι το τέλος του 2ου εξαμήνου σπουδών ο φοιτητής, σε συνεργασία με τον κύριο επιβλέποντα, έχει προσανατολιστεί ως προς το θέμα της διπλωματικής εργασίας, ενώ μέχρι το τέλος του 4ου εξαμήνου πρέπει να κατατεθεί το ερευνητικό πρωτόκολλο. Το αντικείμενο της διπλωματικής είναι σχετικό με το γνωστικό αντικείμενο της Στοματολογίας και μπορεί να αφορά σε εργαστηριακή ή κλινική έρευνα. Η παράδοση και παρουσίαση της διπλωματικής εργασίας γίνεται στο 6ο εξάμηνο σπουδών.

## **9. Προϋποθέσεις περάτωσης φοιτητών**

1. Ανελλιπής παρακολούθηση όλων των μαθημάτων του γνωστικού αντικείμενου κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Αδικοιολόγητη απουσία σε περισσότερα του ενός σεμιναρίου ανά εξάμηνο έχει ως συνέπεια τη μη ικανοποιητική εκπλήρωση του αντίστοιχου σεναρίου.
2. Επιτυχής παρουσίαση όλων των θεμάτων που του ανατίθενται κατά τη διάρκεια του προγράμματος.
3. Επιτυχής περάτωση όλων των μαθημάτων του προγράμματος.
4. Ελάχιστος αριθμός απαιτούμενων πράξεων:
  - α. Διαχείριση (εξέταση, διάγνωση και αντιμετώπιση) 200 ασθενών κατ' έτος από το σύνολο των 1000 περίπου νέων περιστατικών που προσέρχονται στην Κλινική του Εργαστηρίου Στοματολογίας και στα Νοσοκομεία ΓΝΑ «Ο Ευαγγελισμός» και ΓΝΑ «Λαϊκό».
  - β. Λήψη, μικροσκοπική μελέτη και περιγραφή των επί μέρους ιστοπαθολογικών χαρακτηριστικών 80 βιοψιών κατ' έτος με σκοπό την κλινικοπαθολογική συσχέτιση.
  - γ. Μικροσκοπική μελέτη και περιγραφή των επί μέρους ιστοπαθολογικών χαρακτηριστικών 300 βιοψιών από τη ρουτίνα του ιστοπαθολογικού εργαστηρίου της Στοματολογίας κατ' έτος από το σύνολο 1000 βιοψιών που παραλαμβάνει σε επίπεδο ρουτίνας το Ιστοπαθολογικό Εργαστήριο Στοματολογίας.
5. Επιτυχής παρουσίαση ενώπιον επιτροπής περιστατικών που επιλέγονται από αυτά που έχει χειριστεί και αντιμετωπίσει κατά τη διάρκεια του προγράμματος.
6. Συμμετοχή με ελεύθερη ανακοίνωση ή επιτοίχια ανακοίνωση στο Συνέδριο της European Association of Oral Medicine ή άλλο διεθνές συνέδριο. Παρουσίαση σε 2 Πανελλήνια Οδοντιατρικά Συνέδρια και 4 άλλα ελληνικά συνέδρια.
7. Τρεις δημοσιεύσεις σε ελληνικά ή ξένα περιοδικά, με σύστημα κριτών.
8. Συγγραφή, παρουσίαση και δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό με σύστημα κριτών της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Σε περίπτωση που δεν πληρούνται όλες οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις δίνονται στο φοιτητή ως 2 εξάμηνα για την περάτωση του προγράμματος. Αν και πάλι δεν ολοκληρώσει, ο Διευθυντής του Εργαστηρίου αποφασίζει για το αν δοθεί επιπλέον χρόνος για την περάτωση του προγράμματος.

## 10. Εβδομαδιαίο πρόγραμμα ανά εξάμηνο

| ΩΡΑ     | ΔΕΥΤΕΡΑ                          |                       |    | ΤΡΙΤΗ                                               |                                          |                                                | ΤΕΤΑΡΤΗ                              |    |                       | ΠΕΜΠΤΗ                                |                                         |    | ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ                         |    |    |
|---------|----------------------------------|-----------------------|----|-----------------------------------------------------|------------------------------------------|------------------------------------------------|--------------------------------------|----|-----------------------|---------------------------------------|-----------------------------------------|----|-----------------------------------|----|----|
| ΕΞΑΜΗΝΟ | 1ο                               | 3ο                    | 5ο | 1ο                                                  | 3ο                                       | 5ο                                             | 1ο                                   | 3ο | 5ο                    | 1ο                                    | 3ο                                      | 5ο | 1ο                                | 3ο | 5ο |
| 8-9     |                                  | ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ |    | ΜΟΡΙΑΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ                                    |                                          | ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΙΣΤΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ Κ. ΤΟΣΙΟΣ | ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ Ε. ΧΡΥΣΟΜΑΛΗ |    |                       | ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΒΙΟΨΙΩΝ Ε. ΠΙΠΕΡΗ           |                                         |    | ΚΛΙΝΙΚΗ ΣΤΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ              |    |    |
| 9-10    |                                  |                       |    |                                                     |                                          |                                                |                                      |    | ΚΛΙΝΙΚΗ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ |                                       |                                         |    |                                   |    |    |
| 10-11   |                                  |                       |    |                                                     |                                          |                                                |                                      |    |                       |                                       |                                         |    |                                   |    |    |
| 11-12   |                                  |                       |    |                                                     |                                          |                                                |                                      |    |                       |                                       |                                         |    |                                   |    |    |
| 12-13   | ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ           |                       |    | ΙΣΤΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΝΟΣΩΝ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΤΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟ ΠΟΥΛΟΥ | ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ Ι |                                                |                                      |    |                       |                                       | ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟΜΑΤΟΣ |    | ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΟΥ ΛΣΘΕΝΟΥΣ |    |    |
| 13-14   |                                  |                       |    | ΕΙΔΙΚΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ Ν. ΝΙΚΗΤΑΚΗΣ |                                          |                                                |                                      |    |                       | ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ Α. ΣΚΛΑΒΟΥΝΟΥ |                                         |    |                                   |    |    |
| 14-15   |                                  |                       |    |                                                     |                                          |                                                |                                      |    |                       |                                       |                                         |    |                                   |    |    |
| 15-16   |                                  |                       |    |                                                     |                                          |                                                |                                      |    |                       |                                       |                                         |    |                                   |    |    |
| 16-17   | ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟ ΑΝΑΤΟΜΙΑΣ |                       |    |                                                     |                                          |                                                | ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ ΣΤΟΜΑΤΟΣ  |    |                       |                                       |                                         |    |                                   |    |    |

[illegible]